Q&A:

Reklama aptek po wyrokach TSUE i NSA

KONDRAT
I PARTNERZY

BIURO@KONDRAT.PL

Co orzekł TSUE w sprawie zakazu reklamy aptek?

Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku z 19 czerwca 2025 r.
(sprawa C-200/24) uznał, że polski przepis zakazujący w całości reklamy aptek (art. 94a ust. 1 Prawa farmaceutycznego) narusza prawo unijne.

Trybunał wskazał na trzy główne kwestie:

- nieproporcjonalność zakazu – ochrona zdrowia publicznego jest celem słusznym, ale całkowite wyłączenie reklamy nie jest środkiem adekwatnym ani koniecznym,
- sprzeczność z dyrektywą o handlu elektronicznym – zakaz uniemożliwia aptekom prowadzenie legalnej działalności informacyjnej online,
- naruszenie swobody świadczenia usług i przedsiębiorczości (art. 49 i 56 TFUE) – ograniczenie wykracza poza to, co można uzasadnić interesem publicznym.

W praktyce oznacza to, że Polska musi zmienić przepisy, a do tego czasu zakaz nie może być skutecznie egzekwowany.

Jak zareagował NSA na skutek wyroku TSUE?

Już 24 czerwca 2025 r. NSA uchylił karę 9 500 zł nałożoną za użycie hasła „Teraz Taniej" w aptece. W uzasadnieniu sąd stwierdził, że po wyroku TSUE stosowanie art. 94a ust. 1 PF jest niemożliwe, bo przepis ten pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym.

Konsekwencje:
- apteki mogą wnioskować o uchylenie nałożonych kar poprzez wznawianie postępowań zakończonych wydaniem decyzji,
- sądy administracyjne zaczynają powoływać się na wyrok TSUE,
- inspekcja farmaceutyczna znalazła się w trudnej sytuacji – formalnie przepis obowiązuje, ale nie powinien być stosowany.

To przełom, bo po raz pierwszy sąd krajowy tak jednoznacznie zastosował wyrok TSUE w sprawach reklam aptecznych.

Co nie jest reklamą?

NSA w innym wyroku uznał, że banery zawierające jedynie nazwę apteki, adres i godziny otwarcia mają charakter informacyjny, a nie reklamowy. Kluczowe kryterium to intencja i odbiór przekazu – jeśli treść nie ma celu perswazyjnego (np. nie zachęca do zakupów, nie podkreśla atrakcyjności cenowej), nie można jej traktować jako reklamy.

Dla aptek oznacza to, że neutralna informacja o lokalizacji czy czasie pracy nie powinna być kwestionowana przez inspekcję.

Co się dzieje w postępowaniach dotyczących reklamy aptek?

W dalszym ciągu istnieją jeszcze postępowania w toku, w których GIF i WIF nadal powołują się na obowiązujący formalnie zakaz. Powoduje to dwutorowość sytuacji:

- z jednej strony inspekcja powołuje się na literalne brzmienie prawa,
- z drugiej – sądy coraz częściej uchylają takie decyzje.

Jaka jest reakcja GIF na te orzeczenia?

W przekazie medialnym można znaleźć nieoficjalne wypowiedzi Głównego Inspektora Farmaceutycznego, który wyjaśnił, że:

- art. 94a PF formalnie obowiązuje, więc inspekcja musi go stosować do czasu nowelizacji,
- GIF oczekuje, że ustawodawca szybko przygotuje nowe przepisy, które pogodzą wyrok TSUE z koniecznością ochrony pacjentów,
- inspekcja będzie kontynuować postępowania, ale ich skuteczność w postępowaniach sądowych będzie zależała od konkretnych stanów faktycznych i decyzji konkretnych składów orzekających,
- obecny chaos prawny jest szkodliwy – GIF deklaruje udział w pracach legislacyjnych i przedstawienie własnych propozycji zmian.

To stanowisko pokazuje swoisty rozdźwięk między obowiązkiem egzekwowania prawa krajowego a koniecznością dostosowania się do orzeczeń unijnych.

Jak te zmiany wpływają na apteki i pacjentów?

- Apteki co do zasady mogą czuć się bezpieczniejsze w zakresie neutralnych informacji (nazwa, adres, godziny otwarcia),
- trwająca niepewność co do haseł promocyjnych (np. „taniej", „promocja") powoduje, że wiele podmiotów czeka na nowelizację,
- pacjenci mogą w przyszłości uzyskać szerszy dostęp do informacji o usługach farmaceutycznych – takich jak szczepienia, pomiary ciśnienia, konsultacje z farmaceutą,
- część aptek będzie mogła ubiegać się o zwrot już zapłaconych kar, składając wnioski o wznowienie postępowań.

Co dalej?

Ministerstwo Zdrowia przygotowało projekt nowelizacji (UD291), zakładający uchylenie całkowitego zakazu reklamy i zastąpienie go zasadami ograniczającymi treść przekazu reklamowego. Projekt nie został jeszcze upubliczniony w całości, ale planowane jest jego przyjęcie w IV kwartale 2025 r.

Do tego czasu:

- należy przyjmować, że inspekcja będzie stosować przepisy formalnie obowiązujące,
- sądy będą się powoływać na wyrok TSUE,
- rynek apteczny funkcjonuje w stanie zawieszenia – z dużą niepewnością regulacyjną.